

Светицата

На 19 август 2004 г., при археологически разкопки край с. Крън, е открит зидан неограбен гроб с богати дарове, вероятно на представител на тракийската аристокрация. Той се намира в югоизточната част на могилен насип Светицата. Изграден е от блокове пясъчник в изкопна дълбока яма с направление изток-запад. Гробът е с размери 178 на 316 см, отвътре стените са частично оцветени в червено и черно - сакрални за траките цветове, символ на границата между живота и смъртта. Изграден е от каменни плочи, върху които има и облицовка, състояща се от по-тънки каменни плочи, които придават на повърхността релефен характер. Отгоре гробът е покрит с шест трапецовидни каменни блока, които му придават формата на саркофаг. Те са изработени от порфирен гранит, за който е установено, че е използван при работата на голям брой гробници. Керамичните и металните дарове са били закачени по стените на гроба на забити железни гвоздеи-куки.

В гроба са намерени част от костите на скелета в анатомичен ред, но други липсват, което е причина изследователите да предполагат, че погребеният е последовател на Орфей. В изпълнение на същата традиция и десетина метални съда са били разчленени - сребърна чаша, подобна на фиала, но с плоско дъно и две отлепени от нея дръжки; бронзова хидрия, ритуално умъртвена с остър предмет, с две хоризонтални дръжки, украсени с многолистни розети. Положеният е бил с пълен комплект въоръжение – броня от бронз и желязо, с лицева и гръбна части, по които е моделирана човешката мускулатура, а по ограничаващите гърдите и плещите релефни линии са врязани изображения на пълзящи чудовища; открити са още: два меча, върхове за копия и 144 броя стрели.

Сред положените като дарове керамични съдове се отличават две амфори с червени фигури. В гроба е положен и уникален златен пръстен-печат. Дълбоко врязаното изображение върху плочката представя почиващ атлет с подчертана мускулатура, с много дълъг, означен от две тънки линии предмет - весла на лодка или копия. С реалистично представеното човешко тяло и добре предадената буйна къдрава коса, авторът е постигнал изключително въздействаща композиция. Пръстенът свидетелства за високите художествени критерии на тракийската аристокрация спрямо античното изкуство от втората половина на V в. пр. Хр.

Безспорно най-впечатляващият предмет от погребалния инвентар е златната маска-фиала, която е била положена върху лицето на починалия. Изработена е от масивна златна пластина, с тегло 673 гр. Предадени са индивидуални черти - гъста коса, брада и мустаци, очите са притворени. Общият израз е на суров и решителен, дори жесток човек. Маската е изработена с отлично познати на тракийския майстор техники и художествени похвати - изливане, изковаване, широко използване на врязани линии, като по този начин от обратната страна е получено изображение в негатив. Стилвият анализ на изображението сочи сравнително ранна дата - средата на V в. пр. Хр. Маската е силно деформирана и смачкана, едното ухо се е озовало зад лицето и така губи част от оригиналните си очертания. Оригиналът ѝ се съхранява в Археологическия музей - София, но нейното златно копие може да бъде видяно в исторически музей "Искра" в Казанлък.

Светицата е един от най-ранните и най-богати гробове откривани не само в Долината на тракийските царе, но и в цяла България. Според д-р Китов, ръководител на експедицията, находките в гроба дават аргументи за датирането на погребението от

средата на V в. пр. Хр. и свързването му с името на един от най-могъщите царе на траките - цар Терес. Той е обединил държавата на одрисите и е водил успешни битки с гърци и македонци.

Гробница "Светицата"

Най-известна със: златната маска на тракийския владетел Терес.

Дати на откриване: 19 август 2004 г.

По-известни археологически находки: златна маска, изработена от масивна пластина, с тегло 673 грама; златен пръстен-печат, сребърна фиала, броня от бронз и желязо, два меча, върхове за копия и и 144 броя стрели.

Датировка: средата на V в. пр. Хр.

Местонахождение и достъп: На 8 км северно от Казанлък, от центъра на Казанлък - 1 час и 15 мин. пеша, 8 мин. с автомобил.

Работно време: от 9.00 до 17.00 часа.

Беседа: специалист от музей "Искра" със заявка от музея или "Голяма Косматка".

Цена за вход: за възрастни - 3 лв, за учаци - 1 лв. Заявка за посещение на гробницата се приема в Голяма Косматка.

Снимки: с фотоапарат - 5 лв.; с видеокамера - 15 лв.

Контакти: тел. 00359 (0) 431 63762, тел.факс 00359 (0) 431 63741

Координати: 42.688101, 25.368881